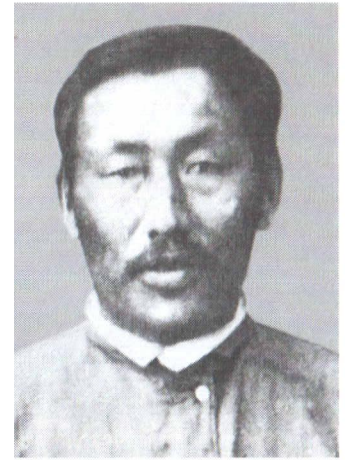

Ахсынньы 17 күнэ

**Семен Степанович Яковлев –
Эрилик Эристиин олоҕо, айар
улэтэ**

О5о сааьа

- ❖ 1892 с. Чурапчы улууьун Чакыр нэьилиэгэр торообутэ.
- ❖ Бэйэтэ уорэнэр.
- ❖ О5о эрдэ5иттэн норуот айымньытын, олонхону умсугуйан истэр.
- ❖ 1928 с. Айар улэтин са5алыыр

Эрилик Эристиин – уьулуччу талааннаах суруйаачы, олонхоьут

“Эрилик Эристиин айар тылга айылбаттан талааннааба. кини обо сылдьан олонхоьуттары батына сылдьан сэргээн истэрэ, саха ырыатын-тойугун абыгар ыларбыта... Уус тылга умсулбана, эгэлгэлээн этэргэ имжэ кэлин суруйааччы буолуутугар тосхойбута.”

Н.Тобуроков, И.Федосеев

Саха литературатыгар суолтата.

-Саха литературатыгар роман жанра киирэригэр тирэх буолбута.

“Маарыкчаан ыччаттара” — бастакы роман.

-Интернациональнай теманы киллэрбитэ.

-Саха литературатыгар сага кини уобараһыгар үлэлээбитэ.

Айымньылара

“Хачыгыр” (1938)

“Солуччу үөрүү” (1928)

“Маарыкчаан ыччаттара” (1942)

“Революция уолаттара” (1934)
(Казах норуотун олоьуттан)

“Уйбаан Дууһа” (1939)

“Аймалбан” (1935) (Бурят норуотун олоьуттан)

“Кэриэс туолуута” (1939)

Айар улэтин уратыта

Айар улэтин уратыта

- Айымньыларын тыла сүрдээх уус-уран, кэрэ. Мэтириэти, дьүһүнү күүскэ биэрэр, мэтириэти оноруу бастыг маастара.
- Фольклору туһанар, сыаналыыр.
- Сонун тема - интернациональной.
- Уус-уран сиһилээһинэ күүстээх, уустук тэннэбил, мэтириэт → харахха көстөр хартыына хоһуйан онорор.
- Кэпсээннэригэр сырдатты (просветительство) уонна реализм принциптэрин алтыһыта. Реализма күүстээх
- Социальной проблема баһылыыр

«Уйбаан Дууһа», «Хачыгыр»

“Уйбаан Дууһа” (1934)	“Хачыгыр” (1938)
<p data-bbox="195 508 803 911">Кэпсээн геройа Уйбаан Дууһа ыар батгалга сылдыбыт хамначыт. Тойоно, улуус кулубата Ньюборук Ньюкулай, “ыттан атына дууһалаах эрэ ини” диэн үөбэр. Хара батталтан ыксаан Уйбаан Дууһа күрээн, атах мээни барар.</p> <p data-bbox="195 918 803 1096">Отгон 7 сыл буолан баран, эргиллэр. Бу сылларга кини өйө-санаата уларыйбыт, санга олох охсуһуутугар кытгыһар.</p> <p data-bbox="195 1103 803 1182">Суруйааччы бу кэпсээнин кыайан ситэрбэтэбэ.</p>	<p data-bbox="842 508 1870 639">“Хачыгырга” баттыгастаах олобу утары туруулаһан охсуһар кыаба суох, ол олох сиэртибэтэ буолбут 12 саастаах оҕону көрдөрөр.</p> <p data-bbox="842 646 1870 911">Кэпсээн сюжетын тыһааһына, уурбут-туһут курдук тупсабай композицията, бэргэн уобарастара, үрдүк уус-уран таһыма — барыта холбоһон, киһи өйүттэн сүһүэт, субу көстөн кэлэ турар оччотообу олох ынырык хартыынатын биэрэллэр.</p> <p data-bbox="842 918 1870 1139">Күтүр Көстөкүүн, Бачыгыратар Баһылай, Кэччэгэй Кэтириинэ, Тоттук уол, Хачыгыр, ийэтэ Өрүүнэ, аҕата, быраата Чооруос, Айгылда характердарын психологической уратыта — кэпсээн күүстээх өттө.</p>

«Кэриэс туолуута»

“Кэриэс туолуута” (1939)

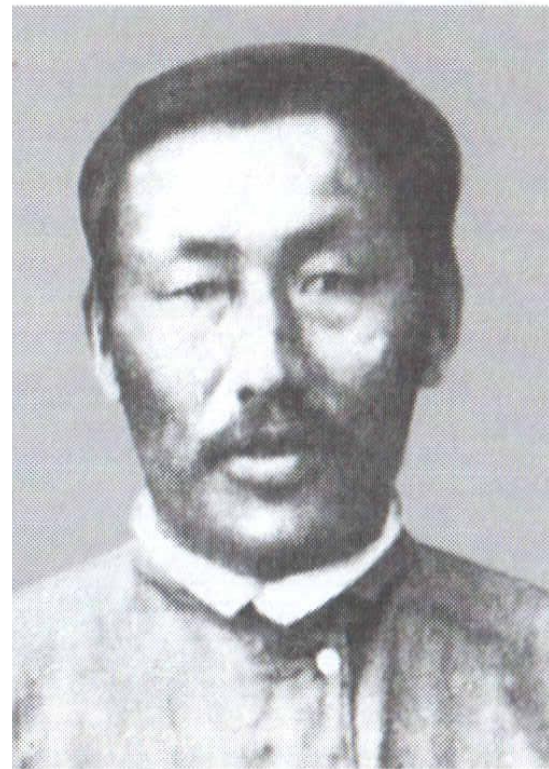
Сага киһи үөскээн, сайдан тахсытын суола олус уустук, элбэх эрирдээх-мускуурдаах этэ. ону Эрилик Эристиин олус мындырдык ойуулаан көрдөрбүтэ.

Саха киһигин характера уларыытын итэбэтиилээхтик арыйбыта. Уулаах Уйбаан сэнэннэ “муммут киһи уобараһыттан” элбэх эрэй, сыра кэнниттэн сотору тобуллан, сайдан барар. Улахан артыалы тэрийэр, бэрэссэдээтэл буолар. Быраатын Кыра Хабырыыс кэриэһэ — улахан сабыдыалы онорор.

Кыра Хабырыыс сага олох иһин тыһын да толук биэрэрин кэрэйбэт күүстээх уобарас. Бандыыттарга түбэһэн баран эр санаатын ыһыктыбакка, биир бигэ санаалаах өлөр. Охсуспут дыалата салбанарыгар кэриэс этэн өлөр.

Олобун тийэх сыллара

- ❖ 1938 с. Корбот буолар.
- ❖ «Саха Островскайа»
- ❖ 1942 с. Олбутэ.

Хатылааьын

- Эрилик Эристиин торообут улууьа?
- То5о оскуола5а уорэмметэ5ий?
- Саха литературатыгар суолтата?
- Ханник айымньылардаа5ый?
- Айар улэтин уратыта?
- То5о «Саха Островскаяа» дэммитий?

Тумук

Эрилик Эристиин олобо биьигини кийи
ханнык утуо хаачыстыбаларыгар
уорэтэрий?

Дьийэ5э улэ

Эрилик Эристиин оло5о, айар улэтэ –
кэпсииргэ бэлэмнэнии